

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewily-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Béke ?

Makó, nov. 9.

Nagy az öröm a kormányparti berkekben. Ujságjaik szinte tulharcogják egymást annak a hangoztatásában, hogy — meg van a béke, mert az ellenzék leszerelt.

Hát szó, ami szó, éppen elegendő okuk van mungóéknak arra, hogy tőlük telhetőleg örvendezzenek. Mert a tegnapi fordulat nekik nem is sokat, hanem — mindent jelent. Bizonyos, hogyha ez a fordulat nem történik, nagyon rossz világ következett volna rájuk minél hamarabb. Kormányostul, pártostul úgy eltűntek volna még ebben az évben, hogy irmagjok se maradt volna itt. Az egyik és a másik vezérük: Tisza István, meg Khuen Héderváry úgy elpárologtak volna egyszerre a magyar politika színteréről, mintha itt se lettek volna.

Mungóék újra való élését, életben maradását hozta hát meg a tegnapi nap s ez a tény igazán megérdemli tőlük, hogy — örvendezzenek.

Ebből a szempontból tekintve a tegnapi eseményeket, csakugyan úgy tűnik fel, mintha mungóék előtt az ellenzék leszerelt volna és ők — győztek volna.

Mert úgy volt a helyzet, hogy az ellenzék energikus kitarással hozta már a halált, az elmulást a mungópárt számára, mungóék meg tovább való életükért már az erőszak terére is akartak lépni. S a tizenkettedik órában mungóék — életet nyertek. Mi lehet hát nagyobb győzelem annál, mint, hogyha az élet és az elmulás viaskodik egymással: — az élet marad felül.

Azonban a mai helyzetben ennek az életnek a győzelme csak látszat s még e látszatban is csak időleges.

Mert nem a munkapárt, hanem ellenkezőleg az ellenzék nyert tegnap hatalmas győzelmet éppen — mungóék fölött.

Ha az ellenzék nem engedett volna, ma már eldőlt volna a kocka, mely a munkapárt halálát jelentené. Ma már a végelmulás utolsó perceinél tartana az az egész had, mely a mult napokban még hatalmi örületben dobzódot.

Am az ellenzék előtt becsesebb az ország érdeke a mungók elmulásánál is. Mungóéknak néhány hónapig való további életét még csak elbirjuk valahogy, de kiszá-

mithatatlan s mérhetetlen károk származtak volna abból, hogyha az ország a jövő esztendőre ismét költségvetés nélkül maradt volna, hogyha a nemzet különböző száz meg ezer érdekeit újra az ex-lex veszedelme tépdeste, marcangolta volna.

Ezt, csakis ezt akarta elkerülni az ellenzék akkor, amikor a költségvetési tárgyalások keresztül vittele céljából és tisztán csak ezért, tegnap — fegyverszünetet kötött.

Jól meg kell hát érteni, nem békekötés, hanem csakis fegyverszünetben való megállapodás volt a tegnapi. Arra az időre, amíg a parlament letárgyalja az 1912. évi költségvetést.

Ha ez megtörténik, folytatódik újra a nagy harc.

A függetlenség és 48-as Justhpártnak, mely vezet ebben a nagy harcban, a hadi célja tiszta, világos s amíg azt el nem éri, nem teszi le kezéből a fegyvert.

A hadi cél a véderőjavaslatoknak napirendről való levétele s az általános, egyenlő, titkos választói jogról szóló törvényjavaslatnak az országgyűlés elé való terjesztése és letárgyalása.

Ez, csakis ez a béke — sine qua non-ja. E nélkül nincs, nem lehet béke. Mert a nemzet életbevágó fontos érdeke, hogy e nélkül ne lehessen béke.

Justh Gyuláék ismerik ezt az érdeket, felesküdték érte s ki is tartanak mellette. Ezzel élnek vagy ezzel halnak.

De hogy harcuk csak győzelmet hozhat, hogy bizonyos a harc eredménye: az általános, egyenlő, titkos választói jog: ezt mindennél jobban igazolják a mult napok eseményei a tegnapi fordulattal együtt. Aki ez események lelkéke beelát: már tisztán lájja a Justhék küzdelme végén azt az új Magyarországot, melynek megingathatlan fundamentuma az — általános, egyenlő, titkos, választói jog!

kp.

— Határmérések Makón. Makóvárosa még a nyár folyamán a miniszterhez fordult a határ felmérése végett. A kérelemnek a miniszter helyt adott és ma arról értesítette a város polgármesteri hivatalát, hogy e hó 14-én Fösching Antal dr. háromszöglető fölmérnök Makóra jön és a felméréshez szükséges előmunkálato-
kat megteszi.

Strausz Gyula 1850 — 1911

Strausz Gyula meghalt az éjjel. Szívszélhűdés ölte meg. Nem vi-
vott kemény tusát a halállal, csak az étellel, melyből 40 esztendőt mint tanító töltött a makói római katolikus hitközség szolgálatában.

Negyven esztendő ma már igen sok embernél az élet véghatára. Strausz Gyulának ennél több volt megírva a sors könyvében. Ó 61 évet élt és ebből 40 évet töltött a testet és lelket egyaránt megörölő, legnehezebb pályán, a tanítói pályán.

Ó is mint ifju akkor lépett a tanítói rögzős pályára, mikor a tanító munkáját mire sem becsülték, mivel sem díjazták úgy, hogy azt a kort bátran lehet a tanítói nélkülölzések korának nevezni. A bajteli élet azonban nem tudta Strausz Gyulának pályája iránti ragaszkodását megtörni, mert 40 esztendőt töltött el azon.

Alig pár hónapja ünnepelte a makói társadalom Strausz Gyulának 40 éves tanítói működését, azért mondjuk, hogy a makói társadalom, mert az a hitközség, melynek szentelte 40 évi munkásságát, nem tartotta érdemesnek, hogy hivatalosan megjelenjen a pályáját dicsőségesen megfutott, élte alkotmány levő tanítójának ünnepén.

Strausz Gyula rövid, nagyon rövid ideig élvezte azt a nyugdíjat, melyért 40 esztendeig fáradozott.

Nem képezi hivatásunkat, hogy szük keretben Strausz Gyuláról biographiát írjunk. Elég ha azt mondjuk, hogy 40 esztendeig tanítóskodott. Ez már magában véve biographia. Fölösleges hát erről bővebben írni, mert aki ismerte a tanítói életét a multban és ismeri a jelenben, az jól tudja, hogy a tanító élete iskolája: a szenvedések iskolája. Annyit azonban mégis meg kell említeni Strausz Gyuláról, hogy ő nemcsak iskolájában terjesztette a felvilágosodás fényét, hanem 15 éven át mint elnök vezette mindenki megalégedésére a csanádmegyei tanítóegylet ügyeit.

Ma reggel szerzett mindenki hirt Strausz Gyula hirtelen haláláról. Tegnap még, mint szenvedélyes vadász ember kint vadászott az ugarokon. Este, mint rendszeren a katolikus körben töltötte az időt. Rosszul létről nem panaszkodott. Este 10 órakor tért nyugovóra.

Éjjel két órakor kopogtatott nála a halál. Erre felébredt. Feleségének kisebb rosszul-létről panaszkodott. Hajnali három órakor következett be váratlanul hirtelen halála. Nem szenvedett. Könyörületes volt vele szemben a halál, mert kimulását rövidre szabta, olyanra, melyre a hitrege azt mondja, hogy csak az „igazoknak“ adatik. Strausz Gyula igaz és becsületes ember volt.

Návay a Ház elnöke.

— Ujabb bonyodalmak. —

A t. Ház ülése.

A képviselőháznak ma csak rövid ülése volt, mert egyetlen tárgya az elnök megválasztása. A tegnap egészen váratlanul megkötött fegyverszünet teljesen változott viszonyokat teremtett, úgy hogy két hónapig nyugodt tárgyalás elé nézhet a parlament. Az elnöki állásra egyhangulag Návay Lajost választották meg.

A tegnap oly sikeresen megkötött fegyverszünet egére ma reggel, az ülés kezdete előtt hirtelen fekete felhő tolokodott. Az ellenzéki folyosón ugyanis az a hír terjedt el, hogy Kabós Ferenc alelnök sok kapacitálás dacára sem akar állásában megmaradni, mert most is ragaszkodik előbbi álláspontjához, mely szerint szolidáris Berzeviczy Alberttel s a helyzetből magára nézve is levonja a konzekvenciát. A Ház ülése előtt a miniszterelnök is kérlette Kabós Ferencet az alelnök azonban hajlíthatatlan maradt.

A munkapárt a folyosóra került hírek szerint Návay Lajos helyébe Beöthy Pált, Kabós Ferenc helyébe pedig egy erdélyi képviselőt, valószínűleg Lázár István grótot jelölik. Beöthy jelölése az ellenzéki körében nagy recenzust keltett, mert azért, hogy Beöthy kerül az alelnöki székbe, Tisza érvényesülését látják kidomborodni. Beöthy Pál ugyanis Tisza egyik legintimebb követője s az elnöki székben is Tisza intenciója szerint járna el.

— Inkább boruljon fel az egész béke — mondotta az ellenzék s a függetlenségi és 48-as párt már köröztette is a zárt ülést kérő ívet, hogy Beöthy jelölése tárgyában kérdést intézzen a kormányhoz.

A hír Lukács László pénzügyminiszter után eljutott Khuen gróf

A közkedvelt makói IDEÁL-crème, ma már a legtökéletesebb arcfinomító

vegyi készítmény, mely állandóan használva, az arcnak üdeséget, szépséget kölcsönöz. Egyedül a készítőnél,

Kudar Lajos
makói újvárosi gyógyszerárában kaphatók.

Ideál-crém 1 tégely 1 korona, Ideál-tej 1 korona, Ideál-szappan 70 fillér, Ideál-pouder 3 féle színben, u. m.: fehér, rózsás és krém színben, dobozza 1 kor. Csak az a valódi készítmény, mely törvényes védjegyben KUDAR-nével van ellátva. E készítmények Párisban 1897-ben aranyéremmel, díszokl. és francia éremkereszttel lettek kitüntetve!

miniszterelnökhöz s a két politikus benn az üléssteremben hosszasan megvitatta a kérdést. A mai ülésen ugyan még nem aktuális az alelnökök kérdése, mert a munkapárt jelölő bizottsága csak ma esti ülésén jelöli ki a két alelnököt.

A mai ülést Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitotta meg.

Elnöki előterjesztés nem volt, a Ház azonnal áttért a napirendre, az elnök megválasztására. A szavazás megtörtént s annak eredménye a következő:

Beadatott összesen 250 szavazat. Ebből Návay kapott 227 szavazatot; 14 lap üres volt, a többi pedig egyesek között oszlott meg.

Az elnök Návayt a Ház elnökének jelentette ki. Mialatt a teremben a szavazás folyt, a folyosón ismét megkezdődtek a tanácskozások az elnök-kérdés fölött. A kormány megbízásából Vajny István báró főkereste Juth Gyulát s vele hosszasan és izgatottan tanácskozott. Egy másik részén a folyosónak Andrássy Gyula gróf, Kossuth Ferenc, Batthyány Tivadar gróf és Apponyi Albert gróf vitatták meg a kérdést. A függetlenségi párt ugyanis attól tart, hogy a munkapárt egy szép napon megelégteli a fegyverszünetet s Beöthy Pált ültetve az elnöki székbe, Tisza szelleme szerint kezeli a házszabályokat s életbelépteti azt az erőszakot, amelyet az ellenzék Tiszával együtt most tört le.

Juth Gyula szerint a kérdést most így odaállítani még korai, mert az ellenzék bármely pillanatban visszavonulhat mai állásába és Kabos Ferenc lemondólevelének kapcsán ugyanazt a szituációt teremtheti, mint volt Berzeviczy lemondólevelének bemutatása alkalmával.

A helyzet mindenesetre nagyon kritikus és ha a kormány el nem áll Beöthy jelölésétől, vagy ha Beöthy Pál valami olyan előleges nyilatkozatot nem tesz, hogy a házszabályokat Berzeviczy szelleme értelmében kezeli, a tegnapi megkötött fegyverszünet pár nap múlva felborulhat.

A szavazás után az elnök Kabos Ferenc az ülést rövid időre felfüggesztette, hogy értesítse Návay Lajust megválasztásáról.

Návay diszmagyarban elfoglalta az elnöki széket és rövid beszédben meghatva mondott köszönetet a bizalomért.

— Válságos időkben foglalom el — ugymond — ezt a díszes helyet és érzem feladatomból súlyát. Olyan elnök ült ebben a székben, kinek személyében és pártatlanságában az összes pártok megbíztak. Igyekezni fogok az ő nyomdokain haladni és azt a bizalmat magam részére is megnyerni. Nagy harcok előzték meg az elnökválasztást, de győzött a hazafiaság a harsos kedv fölött. Ha a történelemben visszapiantunk, mindig azt látjuk, hogy mennyi károkat okozott az örökös harc az országnak, haladjunk tehát mi a békés munka jegyében. Magam részéről meggyőződés az, hogy a többségi akaratnak érvényesülni kell, de tiszteletben tartom a vitaközlési szabadságot. Az elnöki méltóság legfőbb kritériuma a pártatlanság. Én pártatlan leszek s kötelezőnek a magam részéről csak a Ház autonóm szabályait tartom. Haladjunk — ismétlem — a munka jegyében. (Nagy éljenzés.)

Ezután az elnök megállapította a Ház holnapi napirendjét, kitűzve az alelnökök választását és a költségvetés tárgyalását.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje
Iritz Sámuel özv. cégnél.

A debreceni egyetem.

A szerződés pontjai.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 9.

Debrecenből jelezték: A debreceni egyetem ügyében küldött miniszteri leirat, illetve szerződés lényeges pontjai a következők:

A tisztviselői református egyházkerület átadja a kollégiumot a teológiai fakultás számára és gondoskodik a helyiségek felszereléséről. A teológia kiegészítő szerves fakultása az egyetemnek s azaz legalább hét (7) tanszék szerveztetik. E hét tanszék fenntartására a kerület évenként hetven ezer korona annuitást ad. A miniszteri leirat szerint még két tanszék szervezése van tervbe véve. E szerint a debreceni egyház által felajánlott százhatvan ezer korona összegből a teológián egy filozófiai tanszék állítanak fel s ezenkívül módjában van az egyházkerületnek a teológián egy kánonjogi tanszék szervezni. A szerződés körvonalazza egyúttal a teológiai tanárok kinevezését is s egyik legfontosabb pontja az, mely biztosítja a létesítendő egyetemen a protestáns szellem fenmaradását, oly módon, hogy az egyházkerület abból a 125 ezer koronából melyet valamilyen annuitásképpen felajánlott, a teológia céljaira szolgáló 70 ezer korona levonása után fenmaradó 55 ezer koronát egy olyan internátus létesítésére köteles fordítani, mely a budapesti Eötvös-kollégium mintájára a tanárképzés szolgálatában áll. Ezt az internátust a kerület köteles fenntartani és az ő fenntartása alatt fog állni. Érdekes pontja még a szerződésnek, hogy az egyetem évmegnyitói és évzáró ünnepélye a debreceni református nagytemplomban tartandó isteni tisztelettel lesz összekötve, melyen az egyetem rektora és tanári kara hivatalosan kötelesek lesznek megjelenni. A szerződést a főiskola igazgatótanácsa már letárgyalta s azt teljes egészében magáévá tette.

A kövezés ügye.

Eltulajdonított téglák.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 9.

Többször szóvá tettük már lapunkban a hatóságoknak azt a nemtörődömségét, helyesebben mondva mulasztását, melyet annak a téglának megörözése körül követett, mi a nyár folyamán készített aszfaltozás alkalmával a gyalogjárókról akarták.

Ezzel a téglával akarta a városi tanács azokat az utcákat kiköveztetni, hol még aszfaltjárda, de téglá gyalogjáró sines. Azokat az utcákat akarta a városi tanács ebből a sok téglából kikövezni, ahol a legkisebb eső után térdig járnak az emberek a sárban.

Sok ilyen utcája van Makóvárosának. Hiszen nem mulik el hét, hogy egyik vagy másik ilyen utca lakói járdát ne kérnének. A kérelmeknek eleget is akart tenni Makóvárosa, de arról nem gondoskodott, hogy a felszedett téglákat el ne lopkodják, pedig erre lapunkban is többször felhívtuk a városi tanács figyelmét. Igaz, hogy a téglá a legnagyobb rendetlenségben hevert mindenfelé és mintegy felkínálkozott az elhordásra.

A városi tanács két héttel ezelőtt 25 utcát jelölt meg kikövezésre és Mágori Sámuel közszégi bírót bízta meg a munka vezetésével és ellenőrzésével.

Mágori Sámuel hozzá is kezdetett a kijelölt utcáknak téglajárdával való burkoltatásához. A munka ma befejezést nyert, mert nincs meg a téglá s így mindössze csak néhány ut-

cát lehetett kikövezni, a többi meg várhat jobb időkre.

Mágori Sámuel közszégi bíró ma jelentést tett a téglák elhordásáról a tanácsnál és annak megállapítását kéri, hogy kik hordták el a téglát? Ez azt hisszük, hogy nehéz dolog lesz és még sem fog a kellő eredményre vezetni. A téglá mind nem fog előkerülni.

Már régen megállapították, hogy a hatóság mulasztást követett el a nyáron az aszfalt készítésénél, hogy nem kényszerítette az aszfalt részvénytársaságot a tégláknak két száraz csomókba rakására, szintén ez a társaságnak szerződésbeli kötelessége volt.

Ma talán már késő lesz az aszfalt-társaságon is kereskedni. Ebből nem lesz járdája a külterületi adófizető polgároknak. Szinte látják már, hogy a hétfői közgyűlésen lesz egy csomó indítvány, de szeretnénk látni egy olyan interpellációt, mely azt kutatná, hogy az ellopott téglákért kit terhel a felelősség?

Az olasz-török háború.

Páris, november 9.

A Havas-ügynökség jelenti Tripolisból tegnapi kelettel: Caneva tábornok kijelentette, hogy a megkezdett előnyomulásnak rendőri intézkedés jellege van és a célja Zara oázis megtisztítása, amely a gyülekezőpontja és élelmezési központja az araboknak és törököknek. A tél folyamán Caneva expedíciót fog előkészíteni az ország belsejébe, amelyet valószínűleg tavasszal fog megkezdeni.

Tunisz, november 9.

A kórházakba az olaszok és arabok között tegnapi összeütközésnek áldozatai közül 41 sebesültet szállítottak be. Az olasz halottak száma 18. A sebesültek halottjainak és sebesülteinek száma nem állapítható meg, mert nagy erőfeszítést fejtenek ki, hogy azokat elvigyék.

Berlin, november 9.

A „Berl. Tagbl.“ jelenti Dierdából: Tripolisban óriási mértékben pusztít a kolera és ujabban már a tifusz is szedi áldozatait úgy a katonaság, mint a lakosság köréből. A török tüzérség folyton lövi a várost s lövegeik egyike már a szerail köze ébe esett. Az olasz hadihajók kísérleteket tesznek arra, hogy a török tüzérségre löjjenek, ami azonban eddig nem sikerült, mert a török ágyuk nagyon jól fedve vannak és helyzetüket az olaszok nem tudják kipuhatolni. Az amerikai kolónia tagjai a washingtoni kormány rendeletére a „Chester“ hajó fedélzetére menekültek.

Makói Uránia-színház.

Szombaton és vasárnap
az Urániában
szenzációs előadás lesz.

Színre kerül:

Az elüzött.

A modern mozgófényképek legszenzációsabb sikerű drámai felvétele. Ezenkívül óriási műsor teljesen új felvételekből.

Veszélyben a béke.

Izgalom Návay székfoglalója miatt.

— Telefon tudósítás. —

Budapest, nov. 9.

Az ellenzékre rendkívül rossz hatást tett Návay elnöki nyilatkozata. Még az ülés bezárása után is nagy csoportokban tárgyalták a beszédet. Juth Gyula egy nagy ellenzéki csoport előtt szemrehányást tett gróf Andrássy Gyulának, a miért Návay beszédében nem jelentette ki, hogy ugyanolyan szellemben fogja kezelni a házszabályokat, mint Berzeviczy.

— Elismerem — felelte Andrássy, hogy a beszéd szövegezése szerencsésebb is lehetett volna és Návay kijelentette volna, hogy a házszabályokhoz ragaszkodnia kell.

Juth Gyula: Ez nem más, mint becsapás. Nem érdemeltük meg, hogy Návay, ami egész küzdelmünket lecsépülje.

Andrássy: Én személyemmel garantálok, hogy Návay semmit sem fog csinálni, ami hibázható volna. Egy dologban tényleg eltér a felfogása a Berzeviczyétól, ez pedig a kérvények kezelése.

Juth Gyula: (nagy haraggal) Mi csoda? Ebben semmi szin alatt nem megyünk bele. Mi meggyezytünk egymással erről.

Andrássy: Egy szó sem volt róla.

Juth: Bocsanatot kérek, ez a feltevések között van.

Juth ezután még kijelentette, hogy ők szigorúan ragaszkodnak ahhoz, hogy a névszerinti szavazások a kérvények fölött szükség esetén feljuthatnak legyenek.

A Juth-párt a legközelebbi ülések egyikén névszerinti szavazást provokál majd, hogy tisztában legyen Návay felfogásáról a házszabályok kezelésére vonatkozóan.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 10. Péntek. Római kath. Avell. Andr. + Gör. kath: Október 28. Neonilla — Nap két óra 56 perckor, nyugszik 4 óra 29 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változó, felhős idő várható, ényegtelen hőváltással és elvélve esővel. — Sörgönyprognózis: Vá tozó, enühe, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 11-2 fok Celsius.

— A rendőrkapitány kérelme. Rá-kossy Gyula rendőrkapitány felkéri a közönséget, hogy házaik és telkeik előtt mentül több fát ültessenek. Szükség van erre közegészségi szempontból, mert a fa egyrészt a port tartja fel másrészt a sok fa kilégzése a levegőt javítja, de tüzrendszet szempontjából s hasznos, mert az élőfa a lángokat szél esetén is feltartja. A város is fásít ugyan, de nem képes feltetni amennyi kellene. A lakosság kis fáradsággal e téren igen áldásosan segíthetne.

— Virilisjog átruházás. Ila Tóth Jánosné Makóvárosánál meglevő virilis képviselői jogának gyakorlását az 1912-ik évre Ila Tóth Sándorra ruházta át. Ugyanezen jognak gyakorlását Pákh Lászlóné Wéber Péterre, Singer Jakabné pedig Morgenstern Adolfra ruházta át.

— A szegényházi élelmező kérelme. Rankl József szegénymenházi élelmező ma kérvényt adott

be Makóvárosához, melyben a szegényemházi napi ételmezésnek árát 40 fillérről 50 fillérré kéri emelni. Rankl a kérelmet a nagy drágasággal indokolja meg. A kérelmet hétfői közgyűlésén tárgyalja a város képviselőtestülete.

— **Hűtlen fuvarosok.** Vajda Mihály Papháti gazdálkodó néhány nappal ezelőtt megbizta Király Lajos és Márkus Mihály püspöklelei fuvarosokat hogy 16 métermáza kukoricát szállítsanak be Makóra. A két fuvaros el is szállította a kukoricát, de nem Makóra, hanem kiki a saját kamrájába. Mikor Vajda Mihály a két fuvaros eljárásáról értesült, jelentést tett ellenük a püspöklelei csendőrségen, hol megindították a nyomozást és a fuvarosok nem tagadták tettüket, azért feljelentették őket a büntető bíróságnál.

— **Védekezés a sertésvész ellen.** Rákossy Gyula rendőrkapitány felhívja a közönség figyelmét, hogy nemcsak a sertésorbánc, de a sertésvész ellen oltások igen jó eredménnyel járnak s így nemcsak a saját érdekében de a közérdekében is helyes volna, ha nem engednék a járványt fellépni.

— **Ápa és fia.** Laczkovics Aladár nagylaki fiatal ember szerette a vig mulatozást, de erre apjától Laczkovics Lajostól jóformán nem kapott semmit. A fiu tehát, hogy passzióját kielégítse, feltörte apjának szekrényét és onnan 30 koronát ellopott melyet nyomban el is mulatott. Az apa azonban rájött a fia tolvajlására és feljelentette a bíróságnál.

— **Megszűnt a baromfi kolera.** Makón a baromfi kolera megszűnt ezért a hatóság feloldotta a zárlatot és a piac ismét szabad.

— **A digesztor részvénytársaság kérelme.** Ismeretes, hogy Makóváros képviselőtestülete 30 évi időtartamra hazonbérbe adta a digesztort, az ugynevezett budapesti digesztor részvénytársaságnak. A város határozatát jóváhagyta a vármegye törvényhatósága. A miniszter azonban nem hagyta jóvá a határozatot, azért a digesztor részvénytársaság most kéri 5000 koronás óvadékának visszaadását.

— **Emelkedik a bor ára.** A külföld már évek óta nem mulatott olyan nagy érdeklődést a magyar bor iránt, mint az idén. Egyes bortermelő helyeken, Borsodban, Egerben, Szekszárdon, Kecskeméten, Gyöngyösön stb. elég szép számmal jelentkeznek az idegen borvevők, akik maguk verik egyre feljebb az árakat. Idei jó homoki borokért 34-36 koronát, hegyi borokért meg éppen 44-86 koronát fizetnek hektoliterenkint.

— **Jelenet az országuton.** Spitzer Béla domogyházi uradalmi intéző néhány héttel ezelőtt több rendbeli mulasztása miatt elboesította szolgálatából Simon Mihály domogyházi lakost. Ez a kurtán — furesán való eljárás módfelett bántotta Simon Mihályt és elhatározta, hogy bosszút áll elboesajtóján. Ma délelőtt a domogyházi országuton találkozott Simon Mihály Spitzer Bélával. Mibelyt megpillantotta, legazemberezte aztán pedig felpofozta Spitzert. Az ügynek folytatása a járásbírósnál lesz.

— **Gyógyszertár átvétel.** A Szt. István-téri Bessenyei-féle gyógyszertár mátol kezdve Jenei Székely Lajos gyógyszerész tulajdonába ment át, a gyógyszertárat a tulajdonos személyesen fogja vezetni. Jenei Székely Lajos nem ismeretlen ember Makón. Több éveken át vezette az egyik legelőkelőbb makói gyógyszertárat s mint kiváló szakember garanciát nyújt afelől, hogy a közönség igényei minden tekintetben ki lesznek elégítve.

x Naponta friss „Baksör“ kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.

— **Gazdátlan ló.** Lele községben egy gazdátlan ló van bitangásban. Igazolt tulajdonosa a község házábanál átveheti.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek. Kozma Sándor Aradán Vilmával. — **Elhaltak.** Strausz Gyula 60 éves, Rédei Ferenc 14 hónapos, Bálint Mihály 43 éves korában.

Leforrázott kis fiu.

A gondatlanság áldozata.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, nov. 9.

Igaz az a mondás, hogy az ember életére állandóan leskelődik a veszedelem, hogy életét kioltsa, vagy kisebb-nagyobb balesetet idézzen elő.

Amint ez a mondás áll a felnőttekre, annál inkább áll ez a magukra vigyázzni nem tudó, a lesekedő veszedelmet nem sejtő kis gyermekekre, a csecsemőkre.

A statisztika azt igazolja, hogy a gyermek halandóság egy nagy részének a szülője gondatlanság az okozója. Igaz ugyan, hogy gyakran a legnagyobb gondosság mellett is történik szerencsétlenség.

Ma városunkban is történt ilyen szerencsétlenség, melynek részben az anyai gondatlanság az oka.

Maga az eset a következő:

Kusz Sándorné ma délelőtt tejet forralt, miközben az udvaron valami dolga akadt. Csak egy pár percig volt kint az udvaron. Mikor visszatért, borzasztó látvány tárult szemé elé. Sándor nevű 2 éves kis fia magára rántotta a forró tejet és borzasztó égési sebeket szenvedett.

A szerencsétlen kis gyermeket Papp Mihály részesítette első orvosi segélyben, de életben maradásához kevés a remény.

Az „ŐRANGYAL“

disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legnyesebbig — a mai modern kor és izlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászkocsiért külön díjj nem számíttatik. Tölgyfa kereszték és fejkák a legolcsóbb árban szerezhetők be nálam. A névfelirat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161

özv. Gyurik Lajosné,

Kenyér-piac. (Tókey-házban.)

Üzleti kiszolgálásra felvételik

két leány

Iritz Sámuel özvegy cégnél.

Lövöldözés az éjszakában

Bosszu egy pofon miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 9.

Varga Menyhért csanádpalotai ember kötekedő természetéről ismeretes a községben. Berugni ugyan nem szokott, de ha egy kicsit iszik, kötekedő termete még fokozottabb mérvben jelentkezik.

A falunak ez a réme, mint Csanádpalotán mondani szokták betért tegnap délután Szurok Pál korcsmájába. Már a belépésnél is sértegetni kezdte a korcsmárost, dacára annak, hogy színjőzan volt.

Varga Menyhért három deciliter bort rendelt magának talán azt is csak azért tette, hogy jogcime legyen a korcsmárossal a gorombáskodásra mert szabad folyást engedett a legcifrabb gorombáskodásnak.

Egyszer azonban a korcsmáros is megszokta a sok durvaságot viszonzásul hatalmasan pofon ütötte az izgága embert, mire az megcsendesült és minden szó nélkül eltávozott a korcsmából.

Este ugy 9 órakor, mikor a korcsmáros már le akart feküdni, valaki megrögzte a korcsma ablakát és hívta az utcára. Szurok Pál nem sejtett semmiféle rosszat sem, azért gyanútlanul kisetett az utcára. Alig hogy kilépett, maga előtt látta a büntetett előéletű Varga Menyhértet, ki közvellen közelből revolverből kétszer rá lött, de nem talált. Még többször is lött volna, de revolverében nem volt több csak két golyó.

Varga Menyhértet a korcsmáros feljelentése folytán a csendőrség nyomban letartóztatta és a kihallgatásnál beismerte, hogy Szurok Pált agyon akarta lönni, miért is átkísérik a szegedi kir. ügyészség fogházába.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ő maga. (87)

X.

Borzasztó istenitélet.

Kilenc-tíz éves korukban aztán abbahagyják a nádat és súlyosabb dárdát használnak, fanyéllal, keményfa, avagy csonthegygel. Mindenféle érdekes versenyeket rendeznek állandóan, hogy próbára tegyék a fiuk ügyességét, a legbecsebb díjak a szülék és a vének helyeslései lévén.

Egy kis bőr, avagy kuszó növényből csinált karikát kötnek fel egy faágra s a versenyzőknek ezen kell keresztül dobni csillogó dárdaikat husz lépésnyi távolságról.

A néptörzsnek összes főnökei és harcosai összegyűlnek az ilyen versenyekre s alkalmilag apró díjakat is osztanak ki apró kagylóékszerek alakjában, melyek emberi hajra vannak fűzve. A fiuk akkor lépnek be a férfiak és harcosok sorába, a mint tizenhét éves korukat elérik.

Ez a felavatási ünnepély melleleg megjegyezve valóban rendki-

vüli jelleggel bír. Egyes részleteit nem is lehet megírni. Rendszerint tavasszal tartatik, mikor a mimóza virágzik s más törzsek is eljönnek minden oldalról gumit és diót enni.

Az ünnepélyre husz-harminc ifju szokott megjelenni s a színhely mindig távol esik a tanyától, hol nőknek és gyermekeknek nem szabad jelen lenni.

A jelöltek szigorú böjtök által készítik elő magukat s a szertartások kezdete előtt legalább is egy hétig tartózkodnak minden hústól.

Egyes esetekben a jelölteket több napi járásnyi utra küldik s olyan feltétlen bizalmat helyeznek becsületességükbe, hogy bírákat nem is küldenek velük ellenőrzésükre. Ezt feladatot a kitzűzött idő alatt végre kell hajtaniok, még pedig étlen-szomjan az egész idő alatt. Bármily nagy legyen is a kísértés utközben, szigoruan a szabályokhoz tartják magukat.

A felügyelők, kik e meglepő vizsgán ítélnék, általában az öreg és tapasztalt főnökök.

A böjtölés után jön a tulajdonképeni istenitélet.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21-30	--	K.
Kukorica:	16-80	---	"
Árpa:	17-50	---	"
Zab:	18-	---	"

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vörshagyma:	13-	--	K.
Foghagyma:	17-18	---	"
Dughagyma:	40-	---	"

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Egy jó magaviseletű

f i u azonnal felvétetik.

Kezdő havi

fizetése 12 korona.

Utolsó évben havi fizetése 20 korona.

a Makói Független Ujság

nyomdájában.

Kiadó ház.

Lonovics-sugaruton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelységekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál

ügyvéd.

Mérleg-kiállítás

129 M a k ó n

Halász Á. gépraktárában

legujabb mérlegekből.

Érdemes megnézni.

1911. V. 877. 9403 - B. 1911. sz.

Ő Felsége a király nevében!

A szegedi kir. törvényszék, mint büntető felelőbírói bíróság Jenei Antal és neje ellen becsületsértés vétsége miatt a makói kir. járásbírósnál folyamatban tett és az 1911. évi május hó 13-ik napján 1911. B. 315-2. szám alatt kelt ítélettel befejezett bűnügyet a használt felelőbírói folytán Szegeden, 1911. évi július hó 20-ik napján Pókai Elek kir. ítélőtáblai bíró előnöktele alatt Babó Andor és dr. Juhász István kir. törvényszéki, mint ítélőbírók, valamint dr. Klein Antal kir. törvényszéki joggyakorlók, mint a felelőbírói tanács jegyzője részvétele mellett a bizonyítási eljárás ismétlése nélkül elrendelt nyilvános felelőbírói tárgyalásnak a főmagánvádló képviselője jelenlétében történt magatartása s a most nevezettnek meghallgatása után vizsgálat alá vevén, következően

ítél:

A kir. járásbírói ítéletének a Jenei Antalné vádlóra vonatkozó részét megváltoztatja.

Ezt a vádlottat bűnösnek mondja ki a btkv. 261. §-ában meghatározott becsületsértés vétségében, melyet azzal követett el, hogy Makón, 1911. évi április hó 17-én kisk. Mágori Viktóriáról nem többek jelenlétében azt állította, hogy aranygyűrűjét ellopta.

E cselekményért elítéli őt a btkv. 261. §-a alapján a makói kir. járásbírósnál 15 nap alatt végrehajtás terhével lefizetendő az 1892. évi 27. t. cikkben meghatározott célokra fordítandó s behajtatlanság esetén a btkv. 53. §-a alapján kettő (2) napi fogházra átváltandó husz (20) korona pénzbüntetésre.

Kötelezi a vádlottat a Bp. 479. és 480. §-ok alapján, hogy a netán felmerülő tartási költséget az államkincstárnak a fennálló szabályok szerint, főmagánvádlónak pedig 60 korona elsőbírósági és 10 korona felelőbírói eljárási költséget 15 nap alatt végrehajtás terhével megfizessen.

A btkv. 277. §-a alapján feljogosítja a főmagánvádlót, hogy az ítélet egész terjedelmében indokai-val együtt Jenei Antalné vádlott költségére a „Makói Független Ujság“-ban közzétehesse.

A kir. járásbírói ítéletének a Jenei Antal vádlott felmentésére vonatkozó részét helybenhagyja

és dr. Dózsa Simon ügyvéd felelőbírói tárgyalási díját felesével szemben 10 koronában megállapítja.

Indokok:

Bár Mágori Viktort főmagánvádló korára tekintettel vallomására meg nem eskethető, Mágori Julianna pedig főmagánvádlónak testvére s így a vallomásához némi aggály fér.

Minthogy azonban vallomásukat a teljesen értéktelen Barna Ilona tanu vallomása megerősíti és teljes értékű bizonyítékká kiegészíti.

A kir. törvényszék a vallomások alapján tényként állapítja meg, hogy Jenei Antalné a kérdéses alkalommal kisk. Mágori Viktóriáról azt állította, hogy az aranygyűrűjét ellopta.

Ezen állított tény, tekintettel Mágori Viktória 12 éven aluli korára, valódisága esetén alkalmas volna Mágori Viktória ellen a Bp. 15. §-ában körülírt eljárás megindítására, vádlott cselekménye tehát a btkv. 298. §-ában meghatározott rágalmozás vétségét képezné.

Minthogy azonban vádlott ezt a tényt csupán két egyén jelenlétében állította s így a btkv. 250. §-ában megkívánt nyilvánosság fenn nem forog.

A kir. törvényszék Jenei Antalné vádlott cselekményét a btkv. 261. §-ában körülírt becsületsértés vétségének minősítvén, a kir. járásbírói ítéletének reá vonatkozó részét megváltoztatta.

Büntetés kiszabásánál enyhítő körülmény gyanánt vette figyelembe a kir. törvényszék büntetlen előéletét s ennek megfelelően szabta ki reá a bűnössége fokához mért büntetést.

A kir. járásbírói ítéletének a Jenei Antal vádlott felmentésére vonatkozó részét a Bp. 326. §. 1. pontjára alapított indok mellőzéseivel, a Bp. 326. §. 2. pontjára alapított vonatkozó indokainál fogva hagyta helyben.

Az ügyvédi díj megállapítása a Bp. 485. §-án, az ítélet egyéb rendelkezései pedig a felhívott törvényhelyeken alapulnak.

Szeged, 1911. július hó 20-án.
Heyess Kálmán s. k. h. kir. törvényszéki elnök, dr. Juhász s. k. előadó.

A kiadmány hitelül:

Ritter, kezelő.

Hogy ezen ítélet 1911. évi október hó 29-én jogerőre emelkedett, hivatalosan igazolom.

Makó, 1911. október 27-én.

Ritter, kezelő.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos áremegemlény. Erős vasúti és munkás órák pontosan szabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört. aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességeket divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A dáli pusztán, a makói püspöki uradalom tulajdonát képező, 371 hold 1100 négyszögölével számított föld 1912. évre tengeri termés alá folyó hó 13-án és a következő napokon délelőtt 8 órakor kezdődő — Dálon — a helyszínen tartandó, 1 holdas parcellákra osztva, nyilvános árverésen, püspök ur Óméltóságának jóváhagyása mellett 1 évre haszonbérbe adatik.

Egy és ugyanazon egyén által több parcella is bérelhető. Bánatpénzül és előlegül holdankint 20 azaz husz korona az árverezők által a helyszínen leteendők.

Közelebbi felvilágosítások Makón az uradalmi irodában tudhatók meg.

Pöspökuradalmi jószágigazgatóság.**NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!**

Legujabb őszi- és téli újdonságokban;

színes angol árúból, posztból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébé- és leányköpenyek, felülő különlegességek. o o

Mértékszerű rendelek elsőrangú munkásokkal saját

műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák,

fejkötők és himzet

piqe paplanok.

Női bluzok a legizlé-

sesebb kivitelben.

(141) Szőrmeárúk,

boák, muffok a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és

gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszitések és alakítások **Pártos E. és Tsa** Makó. Főtér, (az

a legujabb divat szerint. Otthon kávéház mellett)

Glück Samu

Csanádmegye legnagyobb gépraktára
Makó, (főtér.)

A legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállít: Legjobb minőségű acélból készült egyes és kettős ekéket és ekefejeket, tárcsás, fogas és láncboronákat, világhírű „Losonci Drill“ hengeres szerkezetű vetőgépeket, műtrágya-szóróval kombinált, mérilős szerkezetű „Rekord Drill“ vetőgépeket, párosorú legtekélyesebb Kalmár-féle rostákat, triórókat, ujonnan hitelesített mérlegeket és súlyokat, répvágókat, lábballhajtos morzsolókat, vízmentes-ponyvákat, zsákokat, gép-szijákat és olajokat, legujabb szerkezetű varrógépeket és kerékpárokat, gummik és keo rékpár felszereléseket mindenféle kerékpárhoz. o Gramofonok- és legujabb lemez-újdonságok nálam minden időben megtekinthetők és beszerezhetők.

Gyógyszertár átvétel!

Ezennel szíves tudomására hozom a nagyközönségnek, hogy

Besenyei Dezső urtól, a róm. katolikus templom mellett, a Szt. István-téren levő

gyógyszertárat megvettem

s ezentul személyesen fogom vezetni.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi különlegességeket, kötszereket, stb. stb. Raktáron nem lévő dolgokat, a legrövidebb idő alatt meghozatok.

A nagyközönség szíves támogatását kéri: Makó, 1911. nov. hó.

JENEI SZÉKELY LAJOS

(162)

gyógyszertártulajdonos.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönségnek tudomására adni, hogy a

téli modell-kalapok

megérkeztek és a tulzsufolt raktár miatt mélyen leszállított árban ki-árusítom, alakítások darabja I koronáért elfogadtatik. Egyben még felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy az előnyomda intézetemet megnagyobbítottam és mindenféle előnyomda munkát a legszebb és a legolcsóbb árért elvállalok.

Tisztelettel **Kertész Manoné**
Endrei Márton üzlete mellett.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka
literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka
literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka
literje frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságot szavatosságot vállalacég.

Tanuló-leány

jó fizetéssei felvétetik.

A vevőközönség figyelmébe.

Ha szép, jó-uj árut olcsóért akar
vásárolni, úgy ne mulassza el az olcsóságáról híres
„Menyasszonyhoz“ címzett

rőfös- és divatáru üzletet
felkeresni a Dessewffy-téren, Makói Ujság bérházában,
(püspöktertel szemben). ahol minden e szakmába
vágó cikkek igen izléses választékban kaphatók és
így mindenki saját érdekében cselekszik ha ruha
szükségletét a fent nevezett cégnél szerzi be.

Egy próba vásárlás mindenképp meggyőző.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Alkalmi és menyasszonyi ajándékok!

Szolid árak.

19

(6)

Figyelmes kiszolgálás!

Olcsó árak!

Kocsis és Skopál

(Főtér, Böhm-házban) olcsó árairól és finom áruiról meg nem győződik.

Készítünk képkereteket a legegyszerűbbtől a legpazarabb kivitelig. — Elvállalunk lakásokat villamos bevezetésre és

[11] villamos csillárokkal

való felszerelésre. --- Tartunk raktáron: alpaka és ezüst használati cikket, diszmuáru nagy választékban.

Kölcsön edények!

Épület üvegezés!

Kávéházi és vendéglői edények!

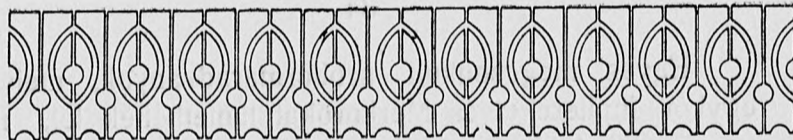
maradt tovább egy vagy két napnál, annyi ideig tudni-illik, amennyire szüksége volt, hogy összekaparja, ami talán még megmozgatható márványokban felkutatható volt. Aztán elment ismét amint jött, anélkül, hogy egyetlen emberi lélekkel beszélt avagy csak látott volna is ilyent Szalvátort kivéve, kinek sovány asztalát osztotta ott időzése alatt.

Szalvátor, hetven éves, szélütött ember, háromnegyed részben vak és kilenczted részben félkegyelmű, tengette életét e vadonban, egy fekete kutya és egy pár kecske társaságában, melyeket a parkban legeltetett. Hulladékokból élt, mint egy vén egér; a kecskék után megmaradt fü eladása, néhány fej sajáttörmesztett saláta, füge és mandula, melyeket a földről szedett fel, egy pár tyuk és az említett kecskék óvták meg az éhhaláltól.

Nagymérvű hülyeségében talán fel sem ismerte volna az urát, ha annak fekete szakála s parancsoló hangja nem gyakorolta volna rá régen megszokott hatását. Ha ezt a hangot hallotta, felébredt az öregben, aki napjait a napon aludta el, valami a korábbi élet-erőből; karjai és lábai elkezdtek mozogni úgy, ahogy az engedelmesség a tisztelet meggyökerezett szokásainak értelmében, mint az ócska elromlott szövőszék, melynek még épen maradt az állványa a jó időkből.

A báró mint mondtuk, szerdán jött meg s az éjszakát a házban töltötte.

Aludni nem volna a kellő kifejezés, mert sokkal több gondolat hullámozott ide s tova a koponyafedője alatt, semhogy csak egy pillanatra is elszenderedhetett volna. De nem is volt az valódi ébrenlét nyitott sze-

III.

A büntény előestéjén.

A báró a képcsarnokában állott, nyugtalanul várva inségéből való kisegítőjének megjelenésére.

A Santafuscák kis palotája, egy kissé nehézkes építmény a 17. század építészeti modorában, még jelenlegi nagymérvű omlatag állapotában is, bár évek óta a dulvának, vad borostyánnak és bogáncsnak volt átengedve, még mindig némi maradványát tüntette fel egykori fényének.

Egy százados platánokból álló hosszú fasor vezetett a főbejárathoz, a körülfalazott parkon keresztül. A park úgy, mint a fasor, sőt a pompás kettős rokokó szabad lépcső, mely az első emeleti terrászra vitt el, bozóttal, labodával és mindenféle burjánzó növényzetel volt sűrűn fődve.

És még ott sem ért véget a zöld invázió. Borostyán indák, glyciniák, vadszőlő kapaszkodtak fel a falakon majdnem a tetőig, vastag, zöld szőnyegeket terítettek a leporlodozó faldiszítésekre, behatoltak az ablaktáblák hasadékain az épület belsejébe, átfonták a kidudorodó vasrácsokat, sőt az ajtóbejáratokat is vastagon elgombásodott burjánzásokkal töltötték be.

